

3.4.4 Number of books and chapters in edited volumes published

List of Documents

1. List of the Books/chapters publications in following format

Books

Sr. No.	Name of the authors	Title of the book/chapters published	Year of publication	ISBN number	Name of the publisher	Page nos. for Book chapter	Link
1	डॉ. मुक्ता आंभरे	शोध अस्तित्वाचा	Oct. 2022	078-93- 91782-82- 5	Shri. Girish Bhandvalkar Paris Pblication Sasvad, Pune.	Books	-
2	डॉ. राजकुमार तरडे	डॉ. सुनीलकुमार लवटे : साहित्यिक अनुशीलन	2023	978-81- 965613-8- 3	भाग्यश्री प्रकाशन, कोल्हापूर	Books	-

Chapters

Sr. No	Name of the authors	Title of the book/chapters published	Year of publication	ISBN number	Name of the publisher	Page nos. for Book chapter	Link
1.	डॉ. सीमा नाईक-गोसावी	'रयतेचा पाऊस संपादक प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे व डॉ. सविता पाटील	३ डिसेंबर २०२२	ISBN 978-93-91033-27-9 पृष्ठ क्र. ६५ - ७१	प्राचार्य, रयत शिक्षण संस्थेचे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध पुणे	पृष्ठ क्र. ६५ - ७१	-
2	डॉ. राजकुमार तरडे	डॉ. सुनीलकुमार लवटे : बहुविध संवाद श्री.विश्वास सुतार	२०२२	978-81-9552628-4	BhagyashreePrakashan Kolhapur.	पृष्ठ क्र. १०९	-

2. Copy of the Cover page, Indexpage and first page of the publication indicating ISBN number and year of publication for books/chapters.: **Attached**

शोध आस्तत्वाचा

डॉ. मुक्ता आंभेरे

शोध आस्तित्वाचा

प्रा.डॉ.मुक्ता आंधरे

परिस पब्लिकेशन
निर्मिती । वितरण । प्रकाशन

□ प्रकाशन क्रमांक : 2262

□ ISBN : 978-93-91782-82-5

□ शोध अस्तित्वाचा (कवितासंग्रह) । प्रा.डॉ.मुक्ता आंभेरे

Shodh Astitvacha! (Poem) Prof. Dr. Mukta Ambhere

□ © सर्व हक्क सुरक्षित : लेखिका प्रा.डॉ.मुक्ता आंभेरे यांचेकडे

शांग्रीला गार्डन फ्लॉट नं ए ११,

विवेकानंद नगर, टी सी कॉलेज जवळ,

बारामती, जि. पुणे

पिन ४१३१०२

भ्रमणध्वनी : 9822863520

□ प्रकाशक :

परिस पब्लिकेशन,

८०६ D विंग, व्यंकटेश नंदनवन सर्व्हे नं. ६८,

शिवाजी इंग्लिश मीडियममागे,

सासवड, ता. पुरंदर, जि.पुणे पिन : ४१२३०१

भ्रमणध्वनी : ८२७५६९१४२७/९०४९६५७९६५

□ मुखपृष्ठ : गिरीपर्ण

□ मांडणी : परिस पब्लिकेशन्स अँड मिडीया

□ मुद्रणस्थळ : शिवानी प्रिंटर्स, पुणे

□ आवृत्ती : पहिली (२६ ऑक्टोबर २०२२)

□ मूल्य : १५०/- रुपये

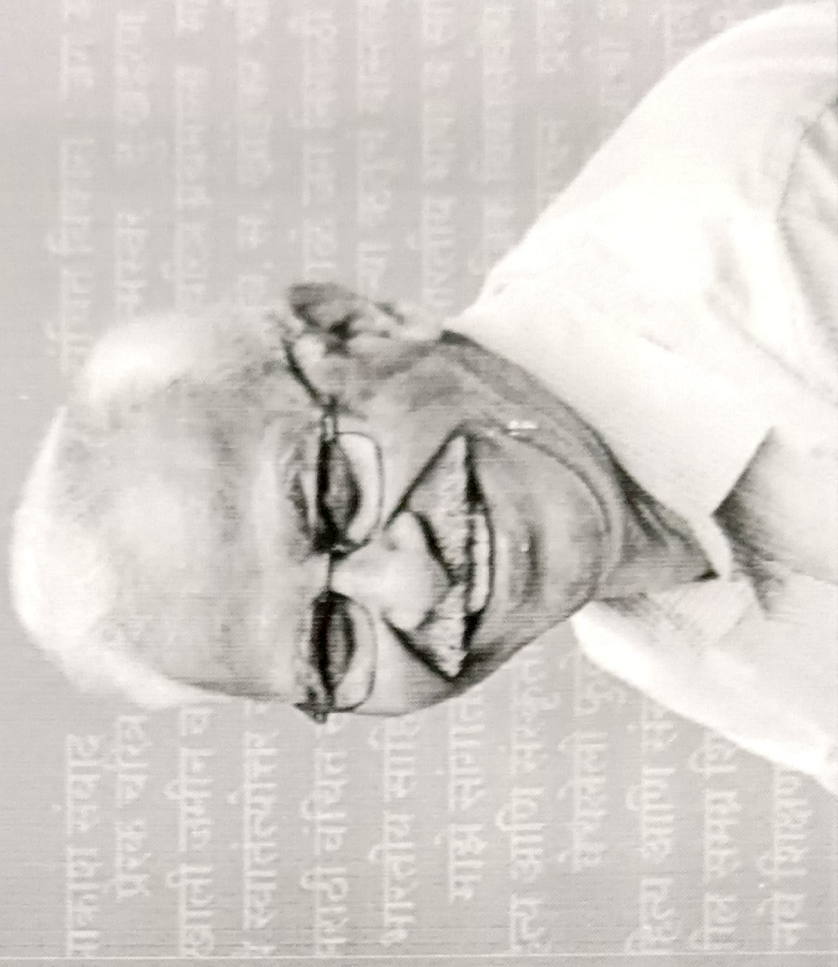
डॉ. राजकुमार तरडे

डॉ. सुनीलकुमार लवटे: साहित्यिक अनुशीलन

एक समाजपनसक साहित्यिक म्हणून प्राचार्य सुनीलकुमार लवटे यांचे नाव घराठी साहित्यापथ्ये सर्वपरिचित आहे. वास्तविक त्यांचे कार्य साहित्यक्षेत्रापुरते सीमित नाही. त्यांनी जोपासलेली सामाजिक बांधिलकीही साहित्य शोधेइतकीच फार महत्त्वाची आहे. त्यांच्या जीवनाचा आलेख पाहता आपण स्तिमित होऊन जातो. त्यांचा जीवनप्रवास पंढरपूर येथील बालकाश्रमापासून सुरू होतो. त्यामुळेच असेल कदाचित, ते स्वतःच्या घाटघाला आलेल्या दुःखाची झळ इतरांना बसू नये, यासाठी सतत घटपडताना दिसतात. समाजातील शोचित, पीडित वर्गाच्या बाबुने सतत उभे राहतात. प्रस्तुत पुस्तक प्राचार्य लवटे यांच्या मूल्युक्त जीवनकार्याचा परिचय आणि वाङ्मयाची चर्चा करणारे आहे. या पुस्तकाचे स्वरूप वाहता, डॉ. राजकुमार तरडे यांनी तटस्थपणे प्राचार्य लवटे यांचा दीर्घ परिचय करून दिला आहे, असे म्हणावे लागेल. तो देत असताना नोंदवलेली अनेक निरीक्षणे फार महत्त्वाची आणि प्राचार्य लवटे यांचे योगदान अचरितेखित करणारी आहेत.

डॉ. नंदकुमार मोरे,
घराठी विभाग प्रमुख,
शिवजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

डॉ. सुनीलकुमार लवटे: साहित्यिक अनुशीलन

डॉ. राजकुमार तरडे

डॉ. सुनीलकुमार लवटे :
साहित्यिक अनुशीलन

लेखक
डॉ. राजकुमार तरडे

भाग्यश्री
प्रकाशन

डॉ. सुनीलकुमार लवटे : साहित्यिक अनुशीलन
लेखक डॉ. राजकुमार तरडे

© लेखकाधीन

संपर्क :

लेखक डॉ. राजकुमार तरडे
मु. धनगरमोहा, पो. हरंगुळ, ता. गंगाखेड,
जि. परभणी ४३१ ५१४

भ्रमणध्वनी : ९७६३५०५७४३

E-mail : rajkumartarade2011@gmail.com

प्रकाशन : सप्टेंबर २०२३

ISBN : 978-81-965613-8-3

प्रकाशक

भाग्यश्री प्रकाशन

८४४/४५ सी वॉर्ड,
पार्वती चेम्बर्स, राजाराम रोड,
रविवार पेठ, कोल्हापूर-४१६००२
मोबाइल : ७३८१७३६१६८

अक्षरजुळणी : वेदविश्व ग्राफिक्स, कोल्हापूर

मुद्रितशोधन : यशवंती शिंदे

मुद्रक

भारती मुद्रणालय

८३४ ई, शाहूपुरी ४ थी गल्ली, कोल्हापूर
फोन : (०२३१)२६५४३२९

मुखपृष्ठ : गौरीश सोनार

मूल्य : रु. ३२५/-

अनुक्रम

- प्रस्तावना
- मनोगत
- १) डॉ. सुनीलकुमार लवटे यांचे जीवन व लेखन
- २) डॉ. सुनीलकुमार लवटे यांचे व्यक्तिचरित्रपर लेखन
- ३) डॉ. सुनीलकुमार लवटे यांच्या सामाजिक आणि वैचारिक लेखनाचे वेगळेपण
- ४) डॉ. सुनीलकुमार लवटे यांचे कथा, काव्य आणि समीक्षापर लेखन
- ५) डॉ. सुनीलकुमार लवटे यांच्या लेखनाचे वाङ्मयीन मूल्यमापन
- ६) उपसंहार

परिशिष्टे

डॉ. सुनीलकुमार लवटे : मुलाखत

डॉ. सुनीलकुमार लवटे : पुरस्कार व सन्मान

संदर्भ सूची

रघुतेचा पुस्तक

संपादक

प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे

डॉ. सविता पाटील

संपादक
प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे
डॉ. सविता पाटील
इंग्लिश विभाग प्रमुख,
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पुणे

संपादक
प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे
डॉ. सविता पाटील
इंग्लिश विभाग प्रमुख,
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पुणे

स्नेहवर्धन प्रकाशन
पुणे

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in or introduced into a retrieval system, or transmitted in any form or by any means (electrical, mechanical, photocopying, recording or otherwise) without the prior written permission of the author or publisher. Any person who does any unauthorized act in relation to this publication may be liable to criminal prosecution and civil claims for damages.

४० स्नेहवर्धन प्रकाशन : क्र. १३९५

४० रयतेचा पाऊस/ Rayatecha Paus

४० प्रकाशक आणि मुद्रक :

डॉ. स्नेहल तावरे

स्नेहवर्धन, ८६३ सदाशिव पेठ, महात्मा फुले सभागृहामार्गे,
पुणे - ४११ ०३०.

स्थिरसंवाद : (०२०) २४४७ २५ ४९ / २४४३६९६१

भ्रमणसंवाद : ९४२३६४३१३१ / ९०७५०८१८८८

ई-मेल : snehaltawre@gmail.com

४० © डॉ. अरुण आंधळे / Dr. Arun Aandhale,

डॉ. सविता पाटील / Dr. Savita Patil

४० प्रथमावृत्ती : ३ डिसेंबर २०२२

४० मुखपृष्ठ : संतोष धोंगडे

४० अक्षरजुळणी : एस.एस. ग्राफिक्स, पुणे

४० मुद्रणस्थळ : स्मिता प्रिंटर्स, पुणे

४० ISBN 978 - 93 - 91033 - 27 - 9

४० पृष्ठसंख्या : १९०

४० मूल्य : ₹ २५०/-

कविताक्रम

● संपादकीय -

डॉ. अरुण आंधळे
डॉ. सविता पाटील / ७

१) प्रा. सायली गोसावी	/११
२) अमोल अहेर	/१७
३) प्रा. भैरवनाथ जाधव	/२३
● ४) डॉ. सोनाली पवार	/२९
५) डॉ. मृणालिनी पवार - गायकवाड	/३५
६) प्रा. मंजिरी भुजबळ - एन्डाईत	/४१
७) डॉ. महादेव गायकवाड	/४७
८) डॉ. व्ही. एन. शिंदे	/५३
९) श्री. सचिन कोठावदे, सी. ए.	/५९
१०) डॉ. सीमा नाईक - गोसावी	/६५
११) सौ. सुप्रिया लिमये	/७१
१२) प्रा. अपर्णा पांडे	/७७
१३) ऊर्मिला घोरपडे - पाटील	/८३
१४) डॉ. मार्तंड कुलकर्णी	/८९
१५) डॉ. कीर्ती मुळीक	/९५

हंडापर पाण्यासाठी....

पावसाचं कवतिक
आम्हास का नाही
आम्ही बी माणसं आहोत की

पर पाऊस
आला - गेला
पाव्हण्यासारखा

अखंड बारोमास
डोईवरची दुखी
काही सुटत नाही

उभा जनम चालला पोरीचा
मैलाची पायपीट करण्यागत
चार थेंबटासाठी

गावात पोरी बी
आता कोणी देईनासं झालंय लग्नाला !

पावसाचं कवतिक
आम्हास बी हाथ की
पर तो पडंल तेव्हा ना !

दोन कविता

(१)

तुझ्या डोळ्यांत
ही कसली आसवं साकळलीत ?
चाप्याच्या पावसात
भिजल्याची गोष्ट
तुलाही आठवतेय का अजून
माझ्या सारखी !

अंतर्यामी

पावसाला
कजाची उमसा दाजी
कळत नाही
त्याला कुठे साठवावं
असा अंतर्यामी
ओलाव्यानं तो ओंढवलेला

फक्त...

माझ्यातल्या आत्मियतेत
मी त्याला साठवलय
कितीसा हळुवार, संवत
मनपिसारा फुलविणारा
मोरोपात...

फिरून - फिरून सव देणारा
अन् आयुष्य कवटाळावलेला लवणारा
अनाम
सहचवासी...

७७७

आवणी ७७ ११

(२)

तुझ्या नावात
'चाप्याचा पाऊस'
आमचं आयुष्य
कोरडं ठाक !

७७७

पाऊस ७७ ६८

रातराणी

पावसात -

रातराणी बहरते तेव्हा
काहीसं गवसल्यागत वाटतं
रात्रीचा दिवस अन् दिवसाची रात्र
होत नसते कधी !

म्हणूनच

तिला फुलायचं असतं, बहरायचं असतं
मंद सुगंधात बुडायचं असतं

कारण

तुझ्या आठवणींचे भास
माझ्या प्रदेशात असतात

कदाचित

हेही तिला माहीत असावं ?

डॉ. सुनील कुमार लवटे :
बहुविध संवाद

संपादक : श्री. विश्वास सुतार

डॉ. सुनीलकुमार लवटे : बहुविध संवाद

संपादक

विश्वास सुतार

● प्रकल्प संपादक मंडळ :

डॉ. जी. पी. माळी, प्रा. डॉ. अर्जुन चव्हाण, श्री. विश्वास सुतार

● प्रकल्प समन्वयक :

सौ. भाग्यश्री इंद्रजित पाटील-कासोटे

© प्रकाशकाधीन

● प्रकाशन : ९ ऑक्टोबर, २०२२

● प्रकाशक

भाग्यश्री प्रकाशन

८४४/४५, सी वॉर्ड, पार्वती चेंबर्स

रविवार पेठ, कोल्हापूर. पिन ४१६ ००२.

मो. : ७३८७७३६१६८

E-mail : bhagyashreeprakashan@gmail.com

● मुद्रक

भारती मुद्रणालय,

८३२ ई, शाहूपुरी, ४थी गल्ली,

कोल्हापूर - ४१६००१

फोन : (०२३१) २६५४३२९

● मुद्रितशोधन : यशवंती शिंदे

● मुखपृष्ठ छायाचित्र : संदेश भंडारे

● मुखपृष्ठ व मांडणी : गौरीश सोनार

● मूल्य : रु. ४००/-

● ISBN : 978-81-955262-8-4

मी स्वप्नांचा सौदागर!

मुलाखतकार :

प्रा. डॉ. राजकुमार दादाराव तरडे

प्रश्न : आपला जन्म कुमारी मातेच्या पोटी अनाथाश्रमात झाला नि ती परांगदा झाली. मग आपले नाव, जात, धर्म, आईवडील इत्यादी परिचयाच्या सर्वसामान्यांना असतात, तशा खुणा, ओळख तुम्हांस कशी प्राप्त झाली?

उत्तर : हे खरं आहे की, माझा जन्म पंढरपूरच्या वा. बा. नवरंगे बालकाश्रमात कुमारीमातेच्या पोटी झाला. नंतर ती मला आश्रमात सोडून गेली. तिथे एका परित्यक्तेने मला 'आपलं बाळ' म्हणून सांभाळले. आश्रमात सर्वांना कळतेपणी नाव, जात, धर्म मिळतो, पण तो रकान्यातील रिकाम्या जागांची पूर्तता करायची म्हणून. त्यात वंश, परंपरा, रक्तसंबंध असं काही असत नाही. कळेपर्यंत तर लेखीटाकी आम्ही (Name not know) अनामच असतो. शाळेच्या दाखल्यात संस्था, शाळा भरेल ती आमची ओळख होऊन जाते.

प्रश्न : शिकून सवरून जीवनात स्थिर होण्याचा तुमचा प्रवास खडतर आणि संघर्षमय होता. या सर्वांवर मात करून तुम्ही उभारी कशी घेतली?

उत्तर : माणूस अनुवंश का परिस्थितीने मोठा होतो? तर त्याचं माझं उत्तर

डॉ. सुनीलकुमार लवंटे :
बहुविध संवाद

आहे परिस्थितीने. परिस्थिती माणसास घडवते, शहाणी करत आणि अपवादप्रसंगी अकाली प्रौढपण बनवते. मला कळण्यापूर्वीच कळायला लागलं होतं. आपणांस कोणी नाही, या जागृतेने अशिकत, सावरत गेलो, बालपण, किशोरपण आणि तरुणपणही हलाखीचं, संघर्षाचं होतं. पदोपदी अपमान, उपेक्षा टारलेली. असा असताना इथवरचा आजचा प्रवास केवळ अन्य पर्यायच नव्हता म्हणून झालेला आहे, माणसास पर्याय असले की तो आळखी, ऐदी बनतो. अपर्यायी व अपर्याप्त परिस्थिती हवी. मगच माणूस काहीतरी होतो.

प्रश्न : आपण किती आणि कसे शिकलात ?

उत्तर : मी डी. आर. एस. (एन्जु.), एम.ए., पीएच.डी., इतकं शिकलो. शालेय शिक्षण अनाथाश्रम, रिमांड होममधून. तेही सामान्य म्हणजे नगरपालिका शाळांत... जिथे सहज प्रवेश मिळतो तिथे. शाळांतही संस्थेला म्हणून उपेक्षाच, 'आंतरभारती' विद्यालयात आलो नि 'माणूस' म्हणून मान्यता मिळाली, ती तिथल्या शिक्षकांच्या प्रेमाने आणि संस्थेच्या ध्येयवादामुळे. येथे साने गुरुजींचे संस्कार लाभले. वि. स. खांडेकरांचा सहवास, विचार प्रभाव नि आदर्श लाभला. पुढे महाविद्यालयीन शिक्षणासाठी श्री मौनी विद्यापीठ, गारगाठ येथे गेलो. तिथे बी.ए. बी.एड. समकक्ष डी.आर. एस. (एन्जु.) पदविकेत भारतात प्रथम आलो ते डॉ. जे. पी. नाईक, डॉ. डी.व्ही. चिक्करमने, स्नेहलता दसनूरकर, प्राचार्य अमरसिंह राणे, प्राचार्य बी. एम. चांडके यांच्यामुळे. नोकरीसाठी परत 'आंतरभारती' मध्ये आलो. १९७१ ते १९७९ हा आठ-नऊ वर्षांचा काळ विलक्षण घालमेलीचा गेला. आदर्श, स्वप्ने, मूल्ये, व्यवहार अशा चतुरद पद्धतीने मी तावून-सुलाखून निघालो नि मला माझा मार्ग सापडला. याबद्दल मी विस्ताराने माझ्या 'खाली जमीन, वर आकाश' या आत्मकथनात लिहिले आहे. हायस्कूल शिक्षकाची नोकरी, शिक्षक संघटना अशी कार्ये करत मी हिंदीत एम.ए., पीएच.डी. झालो. नंतर प्राध्यापक झालो.

प्रश्न : शिक्षक ते प्राचार्य इतक्या लांबचा पल्ला कसा गाठलात ?

उत्तर : माझ्या मनात विपरीत परिस्थितीमुळे सतत प्रगतीचा ध्यास होता. याची जाणीव मला मॅट्रिक परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यावर झाली. परिस्थितीमुळे पारंपरिक महाविद्यालयीन शिक्षण घेणं शक्य नव्हतं.

डॉ. सुनीलकुमार लवटे :
बहुविध संवाद

अमृत महोत्सव वर्षी (२०२२) तो प्रकाशित करण्याचा संकल्प आहे. २०२५ मध्ये मी 'अमृत आयुष्य' जगेन तर 'आकाशच आकाश' असं उत्तरार्ध आत्मकथन लिहिण्याचा मानस आहे. माझ्या साहित्याची 'इ-पुस्तके', 'ध्वनी पुस्तके', 'दृकश्राव्य पुस्तके' करण्याचे डोक्यात आहे. सात जन्मांची स्वप्ने घेऊन जगणारा मी 'स्वप्नांचा सौदागर' खरा, पण मी माझा 'शेख चिल्ली' होऊ देणार नाही, हेही तितकेच खरे!

(सुनीलकुमार लवटे यांच्या समग्र साहित्याचा अभ्यास)
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
पीएच.डी. (मराठी) प्रबंध -
अभ्यासक : प्रा. डॉ. राजकुमार दादाराव तरडे

* * *

डॉ. सुनीलकुमार लवटे :
बहुविध संवाद